

Fil-Qorti tal-Magistrati (Malta)

Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Nadine Lia

B.A; LL.M (Kent); LL.D, Barrister at Law (England & Wales)

Kaz numru 396/2016

Il-Pulizija

(Spettur Elliot Magro)

vs.

Karl Jos Dimech

Illum is-7 ta' Marzu 2023

Il Qorti:

Karl-Jos Dimech ta' 22 sena bin Carmel u Josephine nee' Chircop, imwieled l-Pieta' nhar is-26 ta' Marzu, 1994 , residenti f' 'Land Bridge Mans', Fl4, Dawret il-Gzejjer, San Pawl il-Bahar u detentur tal-karta tal-identita 0155894 (M)

Billi huwa akkuzat talli nhar it-22 ta' Mejju, 2016, ghall habta tat-3:30 ta' filghodu, gewwa 'Gianpula Fields', Triq il-Gianpula, limiti tar-Rabat, Malta:-

- 1) Minghajr il-hsieb li toqtlu jew li tqieghdu l-hajja ta' haddiehor f' periklu car, ikkagunajtu offiza ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Carmelo

Sammut, u dan skond ma iccertifika Dr. Keith Sammut MD (Reg. No. 5665) mill-Isptar Mater Dei, u dan bi ksur ta' l-Artikoli 214, 215 u 218 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

- 2) u aktar talli fl-istess data' lok, hin u cirkostanzi volontarjament hassru, ghamlu hsara jew gharrqu hwejjeg haddiehor, mobbli jew immobbli, u cioe' ghamlu hsara fuq vettura bin-numru ta' registrazzjoniGBT-534 ghad-dannu ta' Carmelo Sammut u jew ta' persuna jew persuni ohra, liema hsara ma tiskorrix l-elfejn u hames mitt Ewro (€2,500) izda izjed minn mitejn u hamsin Ewro (€250) u dan bi ksur ta' l-Artikolu 325(b) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- 3) u aktar talli fl-istess data' lok, hin u cirkostanzi ghamiltu ingurji jew theddid mhux imsemmijin band'ohra fil-kodici kriminali jew, jekk kontu ipprovokati , ingurjajtu b'mod li hrigtu l-barra mill-limiti tal-provokazzjoni, u dan bi ksur ta' l-Artikolu 339(1)(e) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- 4) u aktar talli fl-istess data' lok, hin u cirkostanzi hebbejtu ghall Neil Sammut u kkagunajtulhu offiza ta' natura hafifa hekk skond kif iccertifikat minn Dr. S. B. Das MD (Reg. No. 2141) mill-Isptar Mater Dei, u dan bi ksur ta' l-Artikolu 221(1)tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- 5) talli fl-istess data lok hin u cirkostanzi kisru l-paci u l-ordni pubblika b'ghajjat, storbju w glier, u dan bi ksur ta' l-Artiklu 338(dd) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

F'kaz ta' htija il-Qorti hija mitluba biex tipprovdi ghas-sigurta` ta' Carmelo Sammut, Graziella Sammut kif ukoll Neil Sammut u tapplika l-provvedimenti ta' Art 383, 384, 385 u 412C tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat li meta sar l-ezami ta' l-imputat skond l-artikolu 392(2) tal-Kodici Kriminali, nhar il-11 ta' Jannar 2016 l-imputat iddikjara li ma kienx hati ta' l-imputazzjonijiet dedotti kontrih.¹

Rat li meta sar l-ezami ta' l-imputat skond l-artikolu 392(2) tal-Kodici Kriminali, nhar it-12 ta' Novembru 2018 l-imputat iddikjara li ma kienx hati ta' l-imputazzjonijiet dedotti kontrih.²

Rat illi din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif presjeduta nhar il-10 ta' Mejju 2019 permess ta' digriet moghti mis-Sinjuri Tiegħu l-Prim Imhalled Emeritus Dr. Joseph Azzopardi LL.D.³

Rat illi fl-udjenza tas-16 ta' Lulju 2019 il-partijiet ezentaw lil din il-Qorti kif presjeduta milli terga' tisma x-xhieda kollha li diga nstemghu minn din il-Qorti kif diversament preseduta qabel din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif preseduta.⁴

Wara li rat li l- Avukat Generali nhar il-10 ta' Dicembru 2019 ipprezenta formalment l-artikoli tal-gudizzju ta' liema l-imputat ghandu jigi aggudikat minn din il-Qorti u jinstab hati u cioe⁵:

- a. Fl-artikoli 214, 215 u 216 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- b. Fl-artikolu 221 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

¹ Folio 30 u 32 ta' l-atti processwali

² Folio 195 u 197 ta' l-atti processwali

³ Folio 231a – 231c ta' l-atti processwali

⁴ Folio 236 ta' l-atti processwali

⁵ Folio 259-260 ta' l-atti processwali

- c. Fl-artikolu 325 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- d. Fl-artikolu 338(dd) u 339(1)(e) tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- e. Fl-artikoli 17, 31 u 533 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
- f. Fl-artikoli 382A, 383, 384, 385, 386, 387 u 412C tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Rat li matul is-seduta tas-16 ta' Jannar 2020, din il-Qorti, wara li gew moqrija l-istess artikoli tal-gudizzju ai termini tal-Artikolu 370(3) (b) tal-Kodici Kriminali, staqsiet lill-imputat jekk kellux oggezzjoni li l-kaz tieghu jigi trattat u deciz minn din il-Qorti u wara li tat lill-imputat zmien xieraq biex iwiegeb ghal din il-mistoqsija, wiegeb li ma kellux oggezzjoni li l-kaz jigi trattat bi procedura sommarja u l-Qorti ghalhekk hadet nota bil-miktub ta' din it-twegiba fil-process ai termini tal-Artikolu 370(3)(c) tal-Kodici Kriminali u kkonvertiet ruhha f'Qorti ta' Gudikatura Kriminali.⁶

Rat li fl-udjenza tal-24 ta' Jannar 2023 l-imputat Karl-Jos Dimech irregistra ammissjoni inkondizzjonata ghall-imputazzjonijet dedotti kontrih, liema ammissjoni giet ikkonfermata mill-imputat wara li l-Qorti a tenur ta' l-artikolu 392A(1) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta avzathu u wissietu solennement bil-konsegwenzi legali ta' dik l-ammissjoni u kkoncedietlu zmien bizzejjed biex jerga' jikkonsulta ma' l-avukat ta' fiducja tieghu u jikkonsidra t-twegiba tieghu u jerga' lura minnha.⁷

Rat li l-imputat rega' tenna u kkonferma l-ammissjoni inkondizzjonata tieghu.

⁶ Folio 261 ta' l-atti processwali

⁷ Folio 297 ta' l-atti processwali

Rat li fid-dawl ta' l-ammissjoni tal-imputat il-Qorti m'ghandhiex alternattiva ghajr li ssibu hati tal-imputazzjonijiet kollha migjuba kontra tieghu u li a tenur ta' l-artikolu 392A tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta din il-Qorti setghet tghaddi ghas-sentenza fil-konfront ta' l-imputat.

Rat illi ma hemmx raguni tajba ai termini tal-Art. 392A(3) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta biex il-Qorti tiddubita li nonostante l-ammissjoni tieghu, l-imputat effettivament mhux hati tar-reati addebitati lilu. Il-Qorti tqis, ghalhekk li l-akkuzi huma sodisfacjentement ppruvati.

Rat id-dokumenti kollha pprezentati, fliet l-atti kollha tal-kawza;

Semghet lill-partijiet jitrattaw bis-sottomissjonijiet fl-udjenza tal-24 ta' Jannar 2023.⁸

Rat l-atti kollha.

Rat illi l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza.

Ikkunsidrat

Piena

Illi b'amissjoni ta' l-imputat ghall-imputazzjonijiet kollha migjuba fil-konfront tieghu waqt is-seduta tal-24 ta' Jannar 2023 din il-Qorti m'ghandiex ghazla ohra ghajr li ssibu hati tar-reati addebitati lilu u ser tghaddi biex tippronunzja sentenza fil-konfront tieghu.

Madankollu ghall-finijiet ta' piena li ghandha tigi erogata mill-Qorti, il-Qorti qieset, b'zieda mac-cirkostanzi kollha tal-kaz is-segweni fatturi:

- Il-prosekuzzjoni esebit il-fedina penali ta' l-imputat li hija aggornata sassen 2016⁹. Sa dak in-nhar il-fedina penali ma kienitx netta u fiha jinsab

⁸ Folio 297-298 ta' l-atti processwali

⁹ Folio 10 ta' l-atti processwali

registrar sentenza wahda. Madankollu s-sentenza ma ghandiex taqsam mat-tip ta' reat komess f' dan il-kaz.

- L-ammissjoni ta' l-imputat. Illi din il-kawza kienet intiza biex tibda nhar is-17 ta' Ottubru 2016 u sar l-ezami ta' l-imputat nhar il-11 ta' Jannar 2016. Filwaqt li l-Avukat Generali hareg l-artikoli ghall-gudizzju l-prosekuzzjoni kienet ghadha ma lahhqitx ghalqet il-provi taghha sal-udjenza meta l-imputat irregistrat ammissjoni. L-imputat irregistra ammissjoni tieghu wara li kien diga mitlub darbtejn dwar il-htija tieghu o menu, wara li nstemghu l-maggioranza tax-xhieda tal-prosekuzzjoni u wara li kienu ghaddew madwar sitt snin u nofs. B'hekk ghalkemm l-ammissjoni saret qabel l-ghoti tas-sentenza finali, fattwalment, ma jistax jinghad li saret fi stadju bikri in vista tal-fatt li saret hames snin u nofs wara li l-imputat tressaq u wara li giet appuntata ghal-smiegh kemm il-darba. Madankollu huwa osservat mill-Qorti li parti sostanzjali tad-dewmien kien minhabba li l-imputat Karl-Jos Dimech ma setghax jigi rrintracat u b'hekk stagna l-prosegwiment tal-kaz tieghu.

Qieset il-gurisprudenza ta' dawn il-Qrati w Qrati esteri dwar tnaqqis fil-piena meta l-hati jammetti l-htijiet tieghu fi stadju kmieni tal-process u b'hekk jiffranka hafna xoghol u spejjez inutili ghall-amministrazzjoni tal-gustizzja. Hawnhekk il-Qorti taghmel referenza ghal-kaz **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Nicholas Azzopardi**¹⁰, **Il-Pulizija vs. Emmanuel Testa**¹¹, u **ARCHBOLD Sentencing Guidelines 2021**¹² u **BLACKSTONE'S CRIMINAL PRACTICE**.¹³

Issa f' dan il-kaz, jirrizulta li l-Qorti xorta dahhlet f' hafna xoghol u spejjez sabiex tinstema din l-kawza u filwaqt li l-Qorti tirrikonoxxi l-ammissjoni

¹⁰ Qorti Kriminali deciza 24 ta' Frar 1997

¹¹ Qorti tal-Appell Kriminali , [7.7.2002]

¹² Thomson Reuters, S-29

¹³ Blackstone Press Limited – 2006 edition

ta' l-imputat saret qabel il-Qorti ghaddiet sabiex tippronunzja ruhha dwar il-fatti u mertu tal-kaz, tqis li din l-ammissjoni saret fi stadju avvanzat u mhux bikri.

- Il-Qorti tqis ukoll li l-ammissjoni saret minghajr ebda riservi.
- Illi jirrizulta li l-vittma Carmelo Sammut sal-llum qatt ma thallas ghal-hsara, liema valur tal-hsara qatt ma gie stabbilit stante li l-parte civile ghazel li ma jixhidx.
- Il-parte civile Carmel Sammut, Neil Sammut Graziella Sammut nhar il-11 ta' Novembru 2016 iddikjaraw li ma ghadx ghandom interess f' dawn il-proceduri.¹⁴

L-artikolu 221 tal-Kodici Kriminali jitlob li ebda proceduri ma jistghu jittiehdu jekk mhux bil-kwerela tal-parti offiza. Ghaldaqstant in vista tar-rinunzja ta' Neil Sammut ir-raba' imputazzjoni hija illum estinta.

L-artikolu 339(2) tal-Kodici Kriminali jistqarr li ebda kaz imsemmi fl-artikolu 339(1)(e) tal-Kodici Kriminali ma jista jittiehed jekk mhux bil-kwerela tal-parte civile. Ghaldaqstant in vista tar-rinunzja tal-partijiet it-tielet imputazzjoni hija estinta.

Ghar-rigward l-imputazzjonijiet l-ohra, il-Qorti tqis li dawn huma kollha prosegwibbli *ex officio* u minkejja kwalunkwe rinunzja jew nuqqas ta' interess mill-parte civile, xorta irrid issir il-prosegiwment ta' dawn il-proceduri.

- Il-prosekuzzjoni tenniet li din il-Qorti ghandha tqis sentenza alternattiva ghall-habs u jinghata *conditional discharge* skont l-artikolu 22 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta. Id-difiza abbracjat ruha ma dan is-suggeriment

¹⁴ Folio 56u 61 ta' l-atti processwali

u t-tnejn qabli li ghandu tkun ghal-perjodu ta' tnax il-xhar fuq l-istess binarju bhal kif inghata fis-sentenza Il-Pulizija vs Michael Scicluna.

- Illi l-artikolu 142(1) tal-Criminal Justice Act 2003 fl-Ingilterra jistabbilixxi hames principji li ghandhom jigu segwiti fl-imposizzjoni tal-piena u cioe', (a) *the punishment of offenders* (b) *the reduction of crime (including its reduction by deterrence)* (c) *the reform and rehabilitation of offenders* (d) *the protection of the public* (e) *the making of reparation by offenders to persons affected by their offence.*
- Illi l-incident mertu ta' dan il-kaz sehħ f'Mejju tas-sena 2016.

Illi fiz-zmien ta' l-incident il-piena punibbli ghal reat skont l-artikolu 216 kien ghal perjodu ta' prigunerija minn tliet xhur sa tliet snin.

Illi bl-introduzzjoni ta' l-Att Numru XIII tal-2018 il-ligi giet emendata fis-sens li l-piena ghal dan ir-reat giet mizjuda ghal piena ta' prigunerija ghal perjodu minn sena sa seba' snin fil-kaz ta' l-artikolu 216.

Ghaldaqstant, l-imputat ghandu jinghata l-piena applikabli fil-perjodu meta sehħ ir-reat u mhux kif emendata illum.

- Jirrizulta ghalhekk, li filwaqt li l-Qorti mhix marbuta mal-piena suggerita mill-partijiet, il-Qorti tara u tqis li wahda legalment proponibbli u fil-parametri tal-ligi.
- Illi minn dak li rat u ezaminat il-Qorti jirrizulta li din il-Qorti trid tara mhux biss l-aspett riformattiv ta' l-imputat izda trid ssib bilanc bejn il-gravita' tal-kaz u l-harsien u l-interessi tal-vittmi tar-reat u s-socjeta' in generali sabiex tara li dan ir-reat ma jergax jigi kommess kif ukoll taghti l-harsien mehtiega lil pubbliku.

Decide

Ghaldaqstant il-Qorti wara li l-artikoli 214, 215, 216, 221, 325, 338(dd), 339(1)(e), 17, 31, 533 382A, 383, 384, 385, 386, 387 u 412C tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta issib lil Karl-Jos Dimech, fuq ammissjoni tieghu stess, **hati** ta' l-ewwel, tat-tieni u tal-hames imputazzjonijiet dedotti kontrih u tqis it-tielet u r-raba' imputazzjonijiet bhala estinti u tilliberah bil-kundizzjoni li ma jaghmilx reat iehor fi zmien tmintax (18) il-xhar millum skont l-artikolu 22(1) tal- Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qorti spjegat l-import l-obbligi naxxenti minn din is-sentenza skont l-artikolu 22(3) tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta.

In vista tal-fatt li ma giex indikat b' mod car l-ammont ta' hsara li soffra l-vittma l-Qorti ma tistax taghmel ordni ta' kumpens lill-vittma ta' kriminalita' skont l-artikolu 15(a) tal-Kodici Kriminali.

Fir-rigward tat-talba tal-Prosekuzzjoni sabiex f'kaz ta htija, minbarra li tapplika l-piena skond il-Ligi tordna lill-imputat ihallas l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra ta' l-esperti skond l-artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti tordna lil hati Karl-Jos Dimech ihallas lir-Registratur tal-Qorti **nofs** l-ispejjez tal-espert Dr. Mario Scerri mahtur fis-somma komplessiva ta' mija u sittax il-Ewro u sbatax il-centezmu (€116.17).¹⁵

Il-Qorti tordna li ai termini ta' l-artikolu 392A tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta l-atti kollha ta' dawn il-proceduri u kopja ta' din is-sentenza jintbaghtu lill-Avukat Generali fiz-zmien moghti mill-Ligi.

Moghtija illum nhar is-7 ta' Marzu 2023 fil-Qrati tal-Gustizzja, Valletta

¹⁵ Dok MSX1, Folio 210-222

Dr. Nadine Lia

Magistrat

Lorianne Spiteri

Deputat Registratur